

ВІДГУК

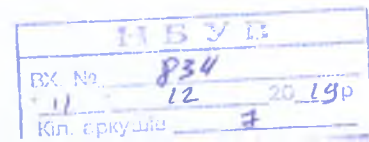
офіційного опонента

Мудрохи Валентини Олександрівни,
кандидата наук із соціальних комунікацій, завідувача відділу
бібліотекознавства Львівської національної наукової
бібліотеки України імені В. Стефаника

на дисертацію **Сокур Олени Леонідівни**
«Взаємодія бібліотек наукових установ Національної академії наук України
у формуванні вітчизняного наукового інформаційного простору:
науково-організаційне забезпечення», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 –
книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство
до спеціалізованої вченої ради Д 26.165.01
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Головні тенденції світового розвитку – глобалізація і формування суспільства знань пов'язані зі змінами характеру впливу науково-технічного прогресу на систему соціальних комунікацій. Інформаційні можливості бібліотек посилилися із розгортанням комп'ютеризації, інтернетизації та медіатизації, зі становленням бібліотечних асоціацій та консорціумів, зі створенням галузевих і регіональних корпоративних ресурсів. Визначальною тенденцією стрімкого розвитку та запровадження інформаційно-комунікаційних технологій є перетворення читачів на віддалених користувачів, що спонукає бібліотеки Національної академії наук України до пошуків нових моделей, форм і засобів комунікації з ними, створення власних електронних інформаційних продуктів. Усі ці аспекти викликали зміну пріоритетів у науково-організаційному забезпеченні взаємодії бібліотек наукових установ НАН України у формуванні вітчизняного наукового інформаційного простору.

Корпус окреслених проблем визначає актуальність і незмірну затребуваність дисертаційної роботи О. Л. Сокур. На основі узагальненого теоретичного та практичного досвіду дисертантка якісно збагатила наукові погляди на оптимізацію взаємодії вітчизняних бібліотек загалом та бібліотек

наукових установ НАН України зокрема, охарактеризувавши умови, можливості та шляхи їхньої подальшої співпраці.

Важливо, що у своєму дослідженні дисертантка прагне знайти відповіді на важливі проблемні питання переходу від традиційних (монофункціональних) напрямів формування бібліотечно-інформаційних ресурсів до інноваційного (мультифункціонального) їх продукування, яке здатне забезпечити оптимальні параметри наукових, соціальних та культурних потреб наукового співтовариства, а це вимагає пильної уваги до актуальних питань розбудови інформаційно-комунікативної діяльності бібліотек НАН України. Зокрема, О. Л. Сокур доводить, що перспективним напрямом взаємодії бібліотек наукових установ у формуванні інтегрованого наукового інформаційного простору є розбудова бібліотечних порталів знань – інноваційних проєктів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: електронної бібліотеки «Україніка» та інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань».

Виконання роботи у межах науково-дослідних тем Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Організація бібліотечно-інформаційних ресурсів як складова формування вітчизняного інтегрованого інформаційного простору» (2014–2016 рр., № державної реєстрації 0114U001071), «Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек як фактор розвитку суспільства знань» (2014–2016 рр., № державної реєстрації 0114U000197), «Розвиток нормативно-методичної бази діяльності наукових бібліотек відповідно до міжнародних стандартів» (2017–2019 рр., № державної реєстрації 0116U004420) підтверджує значущість та своєчасність проведеного дослідження.

Достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечує, по-перше, коректне застосування комплексу наукових підходів та методів і відповідність їх використання цілям, завданням та логіці дослідження. По-друге, на достатній рівень достовірності наукових висновків дисертації впливає вибір опертя

авторки на провідні наукові ідеї попередників – вітчизняних і зарубіжних учених та аналіз позитивного світового досвіду. По-третє, достовірність результатів забезпечує ґрунтовна джерельна база дослідження та ретельно проведений моніторинг діяльності кожної бібліотеки НАН України.

У «Вступі» дисертантка чітко визначила актуальність роботи, добре представила об'єкт і предмет дослідження, належним чином продумала й сформулювала мету, окреслила завдання для її досягнення, обґрунтувала наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Визначені у дослідженні мета і завдання уповні розкривають глибину проведеного наукового аналізу. Узгодження об'єкта з предметом дослідження, коректне використання автором методів пізнання стало підґрунтям отримання результатів, які містять наукову новизну та мають практичну цінність.

Новизна наукових положень дисертаційної роботи О. Л. Сокур полягає в узагальненні сучасного досвіду та визначенні тенденцій та перспектив розвитку бібліотек наукових установ НАН України на основі співпраці та інтеграції. Дисертантка запропонувала оригінальне авторське визначення змісту понять «взаємодія бібліотек наукових установ НАН України», «науково-організаційне забезпечення взаємодії бібліотек наукових установ НАН України». Авторка зуміла розробити обрану тему достатньо повно – з позиції оперування поняттями і категоріями науки про соціальні комунікації. Логіка викладу тексту та композиційна побудова дослідження підтверджують успішність розроблення усіх аспектів дисертаційної роботи.

Практичне значення дисертації полягає у розробленні дисертанткою пропозицій щодо науково-організаційного забезпечення взаємодії бібліотек з метою формування інтегрованих бібліотечно-інформаційних ресурсів як складової вітчизняного наукового інформаційного простору, які використано при підготовці планів підвищення кваліфікації працівників бібліотек наукових установ НАН України.

Архітектоніка роботи не викликає жодних заперечень, вона гарно продумана, цілком сприяє розкриттю титульної теми й виконання обумовлених дослідницькою метою завдань. Запропоновані дисертанткою три розділи роботи містять, на нашу думку, необхідну дослідницьку інформацію, достатнім чином насвітлюють отримані нею результати.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження взаємодії бібліотек» дисертантка розглянула стан наукового вивчення теми, здійснила ґрунтовний аналіз джерельної бази, обґрунтувала вибір його методичної основи. Представлена авторкою історіографія проблеми доволі щільно наповнена не лише науковими надбаннями вітчизняних науковців, а низкою праць зарубіжних дослідників. Не викликає заперечення і вибір джерельної бази роботи. Обране О. Л. Сокур методологічне опертя виявилось добрим і надійним з огляду на усебічне висвітлення проблеми, а також на отримані результати, які базуються на ґрунтовній доказовості та докладній інформативності.

Логічним продовженням викладу результатів дослідження є другий розділ «Розвиток взаємодії бібліотек наукових установ НАН України», в якому розглядаються основні етапи становлення і розвитку мережі бібліотек наукових установ НАН України у контексті розбудови системи організаційного та методичного забезпечення їхньої діяльності. Дисертантка вдумливо проаналізувала досвід організації міжбібліотечної співпраці у зарубіжних країнах. Серед присутніх наукових результатів цього розділу, отриманих авторкою, варто назвати розроблення моделі взаємодії бібліотек НАН України на мегарівні, що передбачає активізацію міжбібліотечної, міжвідомчої, міждержавної співпраці.

У третьому розділі «Формування інтегрованого інформаційного ресурсу НАН України як складової вітчизняного наукового інформаційного простору» дисертантка детально проаналізувала основні традиційні напрями та інноваційні проекти, у межах яких відбувається взаємодія бібліотек наукових установ, розглянула специфіку нормативно-методичного

забезпечення цих напрямів, окреслила перспективи подальшого розвитку науково-організаційного забезпечення їхньої діяльності, розробила шляхи оптимізації взаємодії бібліотек наукових установ, охарактеризувала найпотужніші інтегровані інформаційні ресурси як результат співпраці бібліотек наукових установ НАН України.

Загалом, наукова цінність дисертації О. Л. Сокур є безсумнівною: кількість і якість теоретичних положень, підсумкових коментарів, дотримання лінгвістичних канонів, добре синтезований фактичний матеріал свідчать про високу здатність дослідниці працювати на емпіричному рівні. Основні наукові положення, висновки і результати дисертації підтверджені матеріалами теоретичного і практичного характеру, а також висновками до кожного розділу. Загальні висновки подані згідно з авторською концепцією, що є свідченням про досягнення мети і завдань дослідження, містять наукові результати дисертації та конкретні пропозиції щодо запровадження взаємодії бібліотек наукових установ НАН України на мегарівні.

Новизна отриманих результатів і їх самостійність апробовані достатнім чином. Основні наукові результати, висновки і рекомендації сформульовані у дисертації, викладені у 30 опублікованих працях, Зокрема, 13 статей вміщено у наукових фахових виданнях України; одна стаття – у зарубіжному науковому фаховому періодичному виданні; 14 статей опубліковано у матеріалах наукових конференцій; дві статті додатково відображають результати дослідження.

Автореферат повністю відповідає змісту дисертації, розкриває її основні положення, наукові висновки і пропозиції, написаний науковою мовою, що сприяє адекватному уявленню про особистий внесок здобувачки, наукову і практичну значущість проведеного дослідження. Його структура, наповнення й оформлення відповідають вимогам, які висуваються МОН України до авторефератів дисертацій кандидатського рівня.

Разом з тим, дисертаційне дослідження Олени Леонідівни Сокур, як і будь-яка творча праця, потребує деяких побажань та зауважень, реалізація

яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці отриманих результатів.

1. Дисертантка задекларувала важливе актуальне дослідження – науково-організаційне забезпечення взаємодії бібліотек наукових установ НАН України в умовах формування вітчизняного наукового інформаційного простору. Взаємодія передбачає функціонування надзвичайно динамічної системи, яку неможливо вивчати у статичі. Під час дослідження проаналізовано великі масиви інформації. Проте дисертантка, на нашу думку, недостатньо вичерпно відобразила аналіз цих матеріалів у тексті дослідження. Адже така деталізація якнайповніше представила б усі аспекти дослідницької праці О. Л. Сокур.

2. Презентована дисертанткою інноваційна модель ефективної взаємодії бібліотек наукових установ НАН України на мегарівні передбачає трансформацію фахових компетенцій бібліотекарів. Висвітлення цього питання стало б ще одним добрим здобутком роботи.

3. Вважаємо також, що варто було б детальніше охарактеризувати чинну систему підвищення кваліфікації співробітників бібліотек наукових установ НАН України.

Висловлені зауваження не є принциповими та не впливають на загальну високу оцінку виконаного дослідження, а носять винятково рекомендаційний характер, сподіваємося, що вони допоможуть дослідниці в її подальших наукових пошуках.

Здійснений аналіз дисертації від постановки теми й проблеми до розгляду провідних науково-теоретичних питань, порушених у ній, дає підстави стверджувати, що дослідження О. Л. Сокур «Взаємодія бібліотек наукових установ Національної академії наук України у формуванні вітчизняного наукового інформаційного простору: науково-організаційне забезпечення» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано вагомі науково обґрунтовані результати.

За науковим рівнем, новизною постановки та розв'язанням сформульованих завдань, аргументованістю основних положень і висновків, теоретичним і практичним значенням дисертаційна робота відповідає п. 11 і п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її авторка, Сокур Олена Леонідівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

Завідувач відділу бібліотекознавства
Львівської національної наукової
бібліотеки України імені В. Стефаника,
кандидат наук із соціальних комунікацій

В. О. Мудроха

Підпис *В. Мудрохи*
засвідчую:
Вчений секретар
Львівської національної наукової
бібліотеки України імені В. Стефаника

